

Semináře, porady, mezinárodní styky

Odborná konference Historické a vzácné fondy 16.-19. století v muzeích, knihovnách a archivech České republiky

Ve dnech 28.-29. dubna 1999 se v Přerově uskutečnila odborná konference o starých a vzácných tiscích ze 16.-19. století, kterou připravil spolu s Muzeem Jana Amose Komenského v Přerově jako hostitelskou institucí Ústav pro klasická studia AV ČR v Praze, jenž se touto problematikou zabývá v rámci projektu Clavis monumentorum litterarium (CML) především v oblasti digitalizace literárních památek již několik let. Bloky kratších vystoupení, které seznamovaly přítomné s výsledky výzkumů v oboru starých tisků na jednotlivých knihovních, muzejních i archivních pracovištích, byly vždy doplněny diskusí k tématu.

Po přivítání, kterého se ujal Václav Pumprla, odborný pracovník Muzea Jana Amose Komenského v Přerově, známý z pořádání obdobných konferencí již za svého olomouckého působení, následovaly jednotlivé příspěvky, z nichž bylo možné utvořit si představu o specifikách jednotlivých pracovišť. Václav Bartůšek ze Státního ústředního archivu v Praze informoval o výzkumu příchodu piaristů do Prahy ve světle poznatků, jež je možno získat studiem nejstarších knih z pražské piaristické knihovny, které jí byly určeny ještě před jejím vznikem v roce 1752. Velmi zajímavý přehled vývoje olomouckého knihtisku od konce 15. století až do roku 1800 přednesl v rámci nadcházejícího 500. výročí olomouckého knihtisku Václav Pumprla, který rovněž seznámil se zaslaným příspěvkem Milana Hlinomaze o klášterní knihovně premonstrátů v Teplé. Z příspěvků o historii poznávané na základě znalostí o knihách zazněl ještě příspěvek Františka Hýbla, ředitele muzea Jana Amose Komenského, o podílu zakladatele tohoto muzea Františka Slaměníka na jeho historickém fondu a příspěvek Jaroslavy Kašparové z oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR Španělská literatura a český čtenář.

Již první den konference zaznělo několik příspěvků věnovaných počítačovému zpracování starých tisků a jejich digitalizaci. Především to byla obsáhlá informace Jiřího Kroupy z Ústavu pro klasická studia AV ČR v Praze o stavu a blízkých perspektivách projektu CML. Zajímavý byl i příspěvek Vladimíra Jarého z Muzea Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou o tvorbě soupisů starých tisků v severovýchodní části východních Čech a v Kladsku,

který toto muzeum provádí na počítačích v rámci grantového projektu.

Jednání druhého dne semináře bylo věnováno opět problematice počítačového zpracování historických fondů. Vztahem odborné a technické stránky popisu starých a vzácných tisků se zabývala Jaroslava Kašparová v příspěvku Český katalogizátor starých tisků v zajištění elektroniky, v němž shrnula své již několikaleté zkušenosti z této práce. Zdeněk Kašpar ze Státního okresního archivu v Olomouci se věnoval počítačovému zpracování starých tisků na tomto pracovišti. Spíše úzce odborný filologický pohled na některé oblasti starých tisků přinesl příspěvek Silvy Valihrachové z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Univerzity v Regensburgu Využití počítačové techniky při jazykovém zpracování historických fondů. Ve prospěch mikrofilmování oproti digitalizaci vyzněl příspěvek Františky Vrbenské z NK ČR Ekonomické aspekty reformátování. Posledním příspěvkem před závěrečnou diskusí bylo vystoupení Stanislava Psohlavce z Albertiny icome Praha, s.r.o. k programu Memoriae Mundi Series Bohemica. Velmi zajímavou součástí konference byla i prohlídka výstav (např. biblických tisků) a expozic Muzea Jana Amose Komenského v Přerově, stejně jako ukázky evidence některých materiálů na jeho pracovištích, které laskavě umožnil František Hýbl.

V příspěvcích, v dílčích diskusích i celkové závěrečné diskusí se ukázalo, že počítačové zpracování starých tisků na jednotlivých pracovištích v jednotlivých organizacích (muzeích, knihovnách, archivech i v ústavech ČAV) se stalo již důležitou součástí jejich pracovních programů, pokud to dovolily časové a finanční podmínky. Z různých možností pracovišť však vyplývají rozdíly, které, jak připomněla J. Kašparová, není zatím možné jednotně řešit. Otázkou též je, zda se sjednocující platformou nestane právě CML, jak by si to např. přál jeho garant J. Kroupa. Každopádně můžeme říci, že seminář byl dalším krokem k řešení problémů. Podle V. Pumprly zde vznikne nová řada seminářů, protože, jak přislíbila J. Sládková ze Státní vědecké knihovny v Olomouci, bude i série podzimních zasedání k této problematice v Olomouci zachována.

Václav Bartůšek